

निधी वितरण-शासन घोषित पीकनिहाय किमान
आधारभूत किंमत ही विहित कालावधीतील कृषि
उत्पन्न बाजार समितीच्या आधारीत दरापेक्षा जास्त
असल्यास त्यामधील फरकाची रक्कम बिजोत्पादक
शेतकऱ्यांना देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

कृषि,पशुसंवर्धन,दुग्ध व्यवसाय विकास व मत्स्य व्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण २७२२/प्र.क्र.९९/१५े

मंत्रालय विस्तार, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मादाम कामा मार्ग, मुंबई-४०० ०३२.

दिनांक:- ०५ जुलै, २०२२.

वाचा:-

१. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.- संकीर्ण २७१७/ प्र.क्र.९९/१५े, दिनांक १७.९.२०१८.
२. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.- पुरक १५१८/ प्र.क्र.२२६/१५े, दिनांक १९.०३.२०१९.
३. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.-पुरक १५१८/ प्र.क्र.२२६/१५े, दि.३०.०३.२०१९.
४. कृषि व पदुम विभाग शासन निर्णय क्र.-पुरक १५१८/ प्र.क्र.२२६/१५े, दि.१९.०३.२०२०.
५. महाराष्ट्र विनियोजन अधिनियम २०२२ निधी वितरण वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र.अर्थस २०२२/प्र.क्र.४३/अर्थ-३, दिनांक ४ एप्रिल, २०२२.
६. महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ यांचे पत्र क्र.महाबीज/उत्पादन/२०२२/३६३,दि.१६.०४.२०२२
७. राष्ट्रीय बीज निगम यांचे पत्र संख्या ४/२५१ राबीनि,पुणे २२२३/९९, दिनांक २६.०४.२०२२
८. कृषि आयुक्तालयाचे पत्र -जा.क्र.कृ.आ.गुनि/१/२/एमएसपी/१६६१७/२०२२ दि. ०४.०५.२०२२

प्रस्तावना:-

राज्यातील बिजोत्पादन कार्यक्रमात स्थिरता आणण्याच्या दृष्टीने, तसेच शेतकऱ्यांचा बिजोत्पादन कार्यक्रमातील सहभाग कायम राखण्याच्या दृष्टीने दिनांक १७.०९.२०१८ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार कृषि उत्पन्न बाजार समिती दर आणि शासन घोषित आधारभूत किंमत (MSP) यामधील फरकाची रक्कम बिजोत्पादक शेतकऱ्यांना देण्याबाबतची नविन योजना सन २०१७-१८ पासून लागू करण्यात आलेली आहे.

२. सदर योजनेअंतर्गत विविध पिकांचे जिल्हानिहाय विहित कालावधीतील दररोजाचे अधिकतम दर जर शासन घोषित आधारभूत किंमती पेक्षा (MSP) कमी असतील तर, ती फरकाची रक्कम बिजोत्पादक शेतकऱ्यांना देण्याकरीता शासनाकडून अनुदान देण्यात येते. सदर अनुदान हे प्रमाणित व पायाभूत बियाणांकरीता देय असते. अशा प्रकरणी फरकाची रक्कम प्रोत्साहन अनुदान म्हणून महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित (महाबीज), अकोला आणि राष्ट्रीय बीज निगम, पुणे यांची बिजोत्पादक शेतकऱ्यांना देण्यात येते. बिजोत्पादक शेतकऱ्यांना देय रकमेची परिगणना करून, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित (महाबीज) अकोला व राष्ट्रीय बीज निगम, पुणे हे कृषि आयुक्तालय, पुणे यांच्याकडे प्रस्ताव सादर करतात. सदर प्रस्तावाची छाननी करून कृषि आयुक्तालयामार्फत योग्य तो प्रस्ताव कृषि विभागास सादर करण्यात येतो. सदर प्रस्तावाची तपासणी मा.प्रधान सचिव (कृषि) यांच्या अध्यक्षतेखालील राज्य स्तरीय समितीकडून करण्यात येऊन मान्यता देण्यात येते.

३. सन २०२०-२१ मधील बिजोत्पादन घेतलेल्या शेतकऱ्यांना रु.११६९.०९ लाख फरकाची रक्कम अदा करणेबाबतचा प्रस्ताव महाबीज, अकोला यांनी दिनांक ०४.१०.२०२१ च्या पत्रान्वये सादर केलेला होता. सदर प्रस्तावास राज्यस्तरीय समितीने दिनांक २६.१०.२०२१ च्या बैठकीत मान्यता दिलेली आहे. मान्यता देण्यात आलेल्या एकूण रु.११६९.०९ लाख रकमेपैकी रु.८०८.३२ लाख इतका निधी सन २०२०-२१ मध्ये महाबीजला वितरीत करण्यात आलेला आहे. मान्यता दिलेल्या निधीपैकी उर्वरित रक्कम रु.३६०.६९ लाख इतका निधी महाबीजला सन २०२२-२३ या अर्थिक वर्षाच्या मंजूर अर्थसंकल्पीय तदतूदीमधून उपलब्ध करून मिळण्याबाबतची विनंती कृषि आयुक्तालय, पुणे आणि महाबीज, अकोला यांनी केलेली आहे.

४. सन २०१७-१८ मध्ये राष्ट्रीय बीज निगम, पुणे मार्फत सहभागी बिजोत्पादक शेतकऱ्यांना कृषि उत्पन्न बाजार समिती दर आणि शासन घोषित आधारभूत किंमत (MSP) फरकाची रक्कम अदा करण्यासाठीच्या रु.१०९.०९ लाख निधीच्या प्रस्तावाला राज्यस्तरीय समितीने दिनांक १९.१२.२०१८ च्या बैठकीत मान्यता मिळाली होती. त्यानुसार बिजोत्पादन घेतलेल्या शेतकऱ्यांना कृषि उत्पन्न बाजार समिती आधारीत दर व शासन घोषित किमान आधारभूत किंमत (MSP) यामधील फरकाची रक्कम देण्यासाठी रु.१०९.०९ लाख इतका निधी वितरीत करण्याचा शासन निर्णय दिनांक १९ मार्च, २०२० रोजी निर्गमित करण्यात आलेला होता. सदर निधी बीडीएस प्रणालीवर देखील वितरीत करण्यात आलेला होता. तथापि, मार्च २०२० अखेरीस कोविड-१९ या साथ रोगाच्या पार्श्वभूमीवर निधी खर्च होऊ शकला नाही. सदरचा निधी उपलब्ध करून देण्याची विनंती कृषि आयुक्तालय, पुणे आणि राष्ट्रीय बीज निगम, पुणे यांनी केलेली आहे.

५. कृषि उत्पन्न बाजार समिती दर आणि शासन घोषित आधारभूत किंमत (MSP) यामधील फरकाची रक्कम बिजोत्पादन करणाऱ्या शेतकऱ्यांना अदा करण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला यांना रु. ३६०.६९ लाख तसेच राष्ट्रीय बीज निगम, पुणे यांना रु.१०९.०९ लाख इतका निधी उपलब्ध करून देण्याची कृषि आयुक्तालयाने मागणी केलेली होती. त्यास अनुसरुन एकूण रु.४६९.७० लाख इतका निधी आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना वितरित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

खरीप व रब्बी हंगाम २०२०-२१ मध्ये उत्पादित केलेल्या बिजोत्पादक शेतकऱ्यांच्या बियाणांना कृषि उत्पन्न बाजार समिती आधारीत दर आणि शासन घोषित किमान आधारभूत किंमत यामधील फरकाची रक्कम महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला यांना रु.३६०.६९ लाख इतका निधी तसेच सन २०१७-१८ मध्ये बिजोत्पादन घेतलेल्या राष्ट्रीय बीज निगम, पुणे यांच्या बिजोत्पादक शेतकऱ्यांना रु.१०९.०९ लाख इतका निधी असा एकूण रु.४६९.७० लाख इतका निधी लेखाशिर्ष २४०९ A९२२ (१००% राज्य योजना) अंतर्गत खालील नमुद केलेल्या लेखाशिर्षाखाली व अटी शर्तीच्या अधिन राहून वितरीत करण्यात येत आहे.

मागणी क्रमांक डी-३, २४०९, पिक संवर्धन, १०३, बी-बियाणे,

(००) (२८) किमान आधारभूत किंमत (MSP) आणि कृषि उत्पन्न बाजार समिती आधारभूत दर या मधील फरकाची रक्कम बिजोत्पादक शेतकऱ्यांना देण्याबाबत
(१०० टक्के राज्य कार्यक्रम), ३३-अर्थसहाय्य (२४०९ A९२२)

- १) सदर निधी P.L.A./बँक खात्यामध्ये ठेवला जाणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी.
- २) या प्रित्यर्थ होणारा खर्च हा सन २०२२-२३ या आर्थिक वर्षाकरीता मंजूर केलेल्या अनुदानातून भागविण्यात येऊन उपरोक्त लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा.
- ३) कृषि उत्पन्न बाजार समिती दर आणि शासन घोषित आधारभूत किंमत (MSP) फरकाची रक्कम थेट लाभ हस्तांतरणाद्वारे बिजोत्पादक शेतकऱ्यांच्या आधारलिंक बँक खात्यामध्ये जमा करण्यात यावी.
- ४) वितरीत करण्यात आलेल्या निधीच्या खर्चाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर करावे.
३. सदर योजनेकरिता आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना योजनेचे नियंत्रण अधिकारी म्हणून व सहाय्यक संचालक, लेखा-१ यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.
४. हे आदेश महाराष्ट्र अर्थसंकल्प नियम पुस्तिका (भाग-१) १९७७ मधील परिच्छेद १४२ व १४४ अन्वये प्रशासकीय विभागाना प्रदान केलेल्या शक्तीनुसार तसेच वित्त विभागाचे परिपत्रक क्र.अर्थस -२०२२/ प्र.क्र.४३/अर्थ ३, दिनांक ४ एप्रिल, २०२२ व वित्त विभाग, अर्धशासकीय पत्र क्र.अर्थस -२०२२/ प्र.क्र.४३/अर्थ ३, दिनांक ०५ एप्रिल, २०२२ अन्वये दिलेल्या मंजूरीनुसार विभागाच्या स्तरावर निर्गमित करण्यात येत आहे.
५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०७०५१५४४०७०६०९ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(उमेश चांदिवडे)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १.मा. प्रधान सचिव (कृषि) यांचे स्वीय सहाय्यक, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२. आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
३. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ५.व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित (महाबीज), अकोला.
- ६.विभागीय व्यवस्थापक, राष्ट्रीय बीज निगम, गुलटेकडी, पुणे.
- ७.संचालक (निविष्टा व गुण नियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ८.महाव्यवस्थापक (उत्पादन), महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ मर्यादित (महाबीज), अकोला.
- ९.संचालक (विस्तार व प्रशिक्षण), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- १०.सर्व संचालक/सह संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ११.सर्व विभागीय कृषि सह संचालक.
- १२.सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी.
- १३.सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- १४.महालेखापाल, महाराष्ट्र -१/२ (लेखापरिक्षा / लेखा व अनुज्ञेयता), मुंबई/नागपूर.
- १५.निवडनस्ती, कार्यासन १ओ, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई -४०००३२.